

## Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

### Luxembourg

#### Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Ofiara przestępstwa może zgłosić jego popełnienie (złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa):

na policji wielkoksiażęcej;

we właściwej miejscowo prokuraturze.

Chociaż każdy jest uprawniony do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, jeżeli ofiara ma zamiar wytoczyć powództwo adhezyjne, musi złożyć takie zawiadomienie osobiście lub za pośrednictwem swojego adwokata.

Ofiara może również bezpośrednio wezwać sprawcę (*citation directe*) do stawienia przed sądem policyjnym lub izbą poprawczą sądu okręgowego (*chambre correctionnelle du tribunal d'arrondissement*).

Zawiadomienie należy złożyć w jednym z języków urzędowych Luksemburga, tj. w języku luksemburskim, francuskim lub niemieckim. Jeżeli ofiara nie posługuje się żadnym z tych języków, ma prawo do nieodpłatnego skorzystania z usług tłumacza ustnego. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa należy złożyć najlepiej na piśmie, bez konieczności zachowania jakiegokolwiek szczególnej formy, przy czym należy w nim podać:

nazwisko, imię, miejsce i datę urodzenia, zawód i miejsce zamieszkania osoby składającej zawiadomienie;

zdarzenie powodujące powstanie szkody;

charakter tej szkody.

Termin, w którym ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, zależy przede wszystkim od terminu przedawnienia karalności przestępstwa. Termin ten może wynosić od jednego roku do dziesięciu lat.

#### W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Ofiara jest uprawniona do:

otrzymania z urzędu informacji na temat umorzenia postępowania i powodów umorzenia;

otrzymania informacji – na wniosek – o wszczęciu postępowania w sprawie;

otrzymania informacji – na wniosek – na temat etapu, na jakim znajduje się postępowanie karne;

otrzymania z urzędu informacji od prokuratury na temat terminu rozprawy, na której będzie rozstrzygana przedmiotowa sprawa;

uzyskania informacji – na wniosek – na temat wszystkich prawomocnych orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym.

W terminie 18 miesięcy od dnia złożenia do prokuratury zawiadomienia lub doniesienia o popełnieniu przestępstwa prokuratura informuje ofiarę o czynnościach podjętych w sprawie, w tym – w stosownych przypadkach – o umorzeniu postępowania i powodach umorzenia.

#### Czy przysługuje mi pomoc prawna (podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach mogę skorzystać z mediacji?

Aby ofiara, która nie dysponuje wystarczającymi środkami, w szczególności w zakresie minimalnego gwarantowanego wynagrodzenia, miała zapewniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przysługuje jej prawo do skorzystania z nieodpłatnej i pełnej pomocy prawnej w celu obrony jej interesów. Pomoc tę zapewnia Rada Adwokacka na wniosek ofiary, jeżeli ofiara jest:

obywatелем Luksemburga;

cudzoziemcem posiadającym prawo do pobytu długoterminowego w Luksemburgu;

obywatелем państwa członkowskiego Unii Europejskiej (UE);

cudzoziemcem, którego na mocy traktatu międzynarodowego należy traktować równorzędnie z obywatelami luksemburskimi pod względem uprawnienia do pomocy prawnej.

Aby ustalić środki finansowe ofiary, uwzględnia się cały jej dochód brutto i posiadany majątek, a także dochody osób, które zamieszkują z ofiarą we wspólnym gospodarstwie domowym. Z pomocy prawnej mogą skorzystać nie tylko ofiary posiadające niewystarczające środki, ale również takie ofiary, w przypadku których istnieją uzasadnione przesłanki dopuszczenia tego rodzaju pomocy związane z ich sytuacją społeczną, rodzinną lub materialną.

Przy sporządzaniu wniosku o pomoc prawną należy skorzystać z kwestionariusza dostępnego w Centralnym Biurze Pomocy Społecznej (<http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/organismes/service-central-assistance-sociale/index.html>), a następnie opatrzyć wniosek własnoręcznym podpisem i zaadresować go do dziekana właściwej miejscowo Izby Adwokackiej (w Diekirch lub w Luksemburgu).

Kwestionariusz, który należy wypełnić, obejmuje w szczególności następujące informacje:

dane osobowe (nazwisko, imiona, miejsce i datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo) ofiary;

charakter postępowania, którego dotyczy wnioskowana pomoc prawna;

sytuację rodzinną ofiary;

sytuację majątkową ofiary.

Ofiara może również wskazać imię i nazwisko adwokata lub adwokatów, z których usług chciałaby skorzystać w ramach pomocy prawnej, lub – w stosownych przypadkach – imię i nazwisko adwokata, z którego usług obecnie korzysta.

Dokumenty, które ofiara powinna dołączyć do wniosku:

kopia dowodu tożsamości;

**zaświadczenie o zarejestrowaniu się we Wspólnym Ośrodku ds. Zabezpieczenia Społecznego** (Centre commun de la Sécurité sociale, CCSS), również w odniesieniu do osób zamieszkujących z ofiarą we wspólnym gospodarstwie domowym;

w odniesieniu do ofiary i wszystkich osób zamieszkujących z nią we wspólnym gospodarstwie domowym: paski wynagrodzenia (lub zaświadczenie o dochodach wydane przez CCSS), zaświadczenia o pobieraniu gwarantowanego dochodu minimalnego, o statusie bezrobotnego lub o pobieraniu emerytury bądź renty lub inne zaświadczenia dotyczące ostatnich 3 miesięcy i wskazujące kwoty brutto (wyciągi bankowe nie są wystarczające);

zaświadczenie o niepobieraniu środków z Krajowego Funduszu Solidarności (Fonds national de solidarité) w odniesieniu do każdej osoby zamieszkującej w gospodarstwie domowym, jeżeli gospodarstwo domowe nie pobiera żadnych środków z funduszu;

jeżeli gospodarstwo domowe otrzymuje lub wypłaca alimenty – dokument wskazujący uiszczoną lub otrzymaną kwotę (np. wyciągi bankowe z 3 ostatnich miesięcy);

zaświadczenie o posiadaniu lub nieposiadaniu prawa własności nieruchomości wydane przez Administrację Podatków Bezpośrednich (Administration des contributions directes) w odniesieniu do każdego członka gospodarstwa domowego;

w stosownych przypadkach – dokumenty potwierdzające prawo własności nieruchomości położonych za granicą;  
dokumenty potwierdzające posiadanie majątku ruchomego (środków pieniężnych, oszczędności, udziałów/akcji, obligacji itd.);  
jeżeli na potrzeby gospodarstwa domowego wynajmowany jest lokal mieszkalny – odpis umowy najmu i potwierdzenie zapłaty czynszu z 3 ostatnich miesięcy;  
jeżeli gospodarstwo domowe spłaca kredyt hipoteczny – dowód płatności miesięcznej raty;  
dokumenty potwierdzające dochody uzyskane z nieruchomości i ruchomości;  
dokumenty dotyczące przedmiotowej sprawy.

#### **Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach mogę skorzystać z mediacji?**

Po sprawdzeniu, czy ofiara dysponuje wystarczającymi środkami, dziekan lub członek Rady Adwokackiej wyznaczony w tym celu przez dziekana powiadamia ofiarę o uwzględnieniu lub oddaleniu jej wniosku o pomoc prawną pismem nadanym **przesyłką zwykłą**, jeżeli wniosek uwzględniono, lub przesyłką poleconą, jeżeli wniosek **oddalono**. Dziekan wyznacza następnie adwokata wybranego przez ofiarę lub – jeżeli ofiara nie wybrała adwokata lub jeżeli dziekan uzna taki wybór za nieodpowiedni – wyznacza adwokata samodzielnie.

Notariusze i komornicy sądowi są wyznaczani z urzędu przez sąd rozpatrujący sprawę w ramach pomocy prawnej.

Jeżeli pomoc prawna zostanie przyznana **w toku postępowania**, koszty poniesione przez ofiarę zostaną zwrócone.

#### **Koszty niepodlegające zwrotowi**

Jeżeli ofiara otrzyma pomoc sądową i zostanie obciążona kosztami postępowania, koszty te zostaną pokryte przez państwo.

W sprawach karnych pomoc prawna nie obejmuje kosztów i grzywien wynikających z orzeczeń skazujących.

#### **Moja sprawa została umorzona, zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?**

Jeżeli postępowanie zostanie umorzone, zanim sprawa trafi do sądu, w postanowieniu o umorzeniu zamieszcza się pouczenie wskazujące przesłanki wszczęcia postępowania przez ofiarę przestępstwa przez bezpośrednie wezwanie domniemanego sprawcy do stawienia się przed sądem (*citation directe*) lub wytoczenie powództwa adhezyjnego.

Jeżeli kary przewidziane w prawie za określone czyny obejmują kary za zbrodnie (*peines criminelles*) lub kary za występki (*peines correctionnelles*), w postanowieniu poucza się ofiarę, że przysługuje jej prawo do zwrócenia się do Prokuratury Generalnej, która może zobowiązać prokuratora do wszczęcia postępowania.

Jeżeli izba doradcza sądu okręgowego (*chambre du conseil*) postanowi o niekierowaniu sprawy karnej do sądu, który rozstrzygnąłby o winie domniemanego sprawcy, ofiara może wnieść środek odwoławczy do izby doradczej Sądu Apelacyjnego (Chambre du conseil de la Cour d'appel). Ofiara może również składać do tej izby wnioski i przedstawiać jej swoje uwagi.

Jeżeli izba doradcza postanowi umorzyć sprawę ze względu na przesłanki faktyczne, a nie prawne, ofiara może zawsze wytoczyć powództwo przed sądem cywilny, aby uzyskać odszkodowanie za poniesioną szkodę.

#### **Czy mogę uczestniczyć w procesie?**

Podobnie jak w przypadku postępowania przygotowawczego ofiara może również uczestniczyć w postępowaniu głównym bez konieczności posiadania szczególnego statusu lub w charakterze powoda cywilnego.

Ofiara może uczestniczyć zarówno w rozprawach odbywających się na zasadzie jawności (*audiences publiques*), jak i w rozprawach, których jawność wyłączono (*audiences non publiques*), jednak wyłącznie wówczas, gdy zostanie wezwana w charakterze świadka. Ofiara może również zostać wezwana w charakterze świadka na rozprawę (*l'audience de plaidoiries*). W tym celu ofiara otrzymuje od prokuratury pisemne wezwanie do stawienia się przed sądem i musi odpowiedzieć zarówno na pytania sądu, jak i na pytania zadawane przez adwokata strony przeciwnej. W trakcie procesu ofiara zajmuje miejsce w głębi sali, tak aby uniknąć bezpośredniego kontaktu z oskarżonymi.

Powód cywilny otrzymuje wezwanie do stawienia się na rozprawie (*l'audience des plaidoiries*). Podobnie powód cywilny ma prawo do uczestnictwa zarówno w rozprawach odbywających się na zasadzie jawności, jak i w rozprawach, których jawność wyłączono, i musi być obecny w celu zgłoszenia swoich wniosków. Co do zasady podczas rozprawy powód cywilny zabiera głos po przesłuchaniu świadków. Ponadto powód cywilny może powoływać się na wszelkie kwestie związane ze swoimi roszczeniami cywilnoprawnymi i składać zeznania na temat okoliczności faktycznych.

#### **Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym? Czy mogę wybrać swoją rolę?**

Oficjalną rolą w systemie wymiaru sprawiedliwości jest rola ofiary przestępstwa bez szczególnego statusu. Ofierze przysługuje prawo do wytoczenia powództwa adhezyjnego.

#### **Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?**

Ofiara jest uprawniona w szczególności do:

tego, by postępowanie było prowadzone w języku zrozumiałym dla ofiary, a także do skorzystania z usług tłumacza ustnego przy składaniu na policji zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa;

nieodpłatnego otrzymania odpisu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i dokumentów przedstawionych przez ofiarę na jego poparcie;

otrzymania pokwitowania w języku zrozumiałym dla ofiary, zawierającego sygnaturę akt oraz informację na temat terminu i miejsca złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, a także otrzymania potwierdzenia wpływu zawiadomienia do prokuratury;

otrzymania pomocy adwokata lub bycia reprezentowaną przez adwokata;

otrzymania z urzędu informacji na temat umorzenia postępowania i powodów umorzenia;

otrzymania informacji – na wniosek – o wszczęciu postępowania w sprawie;

otrzymania informacji – na wniosek – na temat etapu, na jakim znajduje się postępowanie karne;

otrzymania z urzędu informacji od prokuratury na temat terminu rozprawy, na której będzie rozstrzygana przedmiotowa sprawa;

uzyskania informacji – na wniosek – na temat wszystkich prawomocnych orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym.

zwrócenia się do sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych o przyznanie zaliczki, jeżeli istnienie zobowiązania strony przeciwnej nie budzi uzasadnionych wątpliwości.

Powód cywilny jest ponadto uprawniony do:

dochodzenia odszkodowania od oskarżonego;

uczestnictwa w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez sędziego śledczego;

wniesienia do sędziego śledczego o przeprowadzenie dodatkowych czynności dochodzeniowo-śledczych;

wniesienia zażalenia do odpowiedniej izby sądu na niektóre czynności dochodzeniowo-śledcze, które mają wpływ na roszczenia cywilnoprawne ofiary;

wyłącznie jednokrotnego przesłuchania na wniosek ofiary;

konfrontacji z oskarżonym, jeżeli jest to konieczne;

dostępu do akt sprawy w biurze sędziego śledczego po pierwszym przesłuchaniu oskarżonego i w przeddzień każdej czynności dochodzeniowo-śledczej, do której przeprowadzenia konieczna jest pomoc prawna;  
wniesienia do sędziego śledczego o wydanie odpisu akt po zakończeniu postępowania przygotowawczego;  
wniesienia o wydanie opinii przez biegłego, przesłuchanie świadków i zwrot rzeczy zatrzymanych do celów postępowania;  
uczestnictwa w oględzinach miejsca zdarzenia.

#### **Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach mogę skorzystać z mediacji?**

Świadek może uczestniczyć w rozprawach i pod przyrzeczeniem ujawnić sądowi wszystko, co wiadomo mu na temat okolicznościach faktycznych sprawy.

Świadek musi odpowiedzieć zarówno na pytania sądu, jak i na pytania zadawane przez adwokata strony przeciwnej.

Powód cywilny może powoływać się na wszelkie kwestie związane ze swoimi roszczeniami cywilnoprawnymi i składać zeznania na temat okoliczności faktycznych, a adwokat powoda cywilnego może zadawać pytania biegłym i świadkom obrony.

Co do zasady dopuszczalny jest każdy dowód, pod warunkiem że z zasad logiki i doświadczenia wynika, iż może on pomóc sędziemu w wydaniu wyroku.

Strony mogą przedstawiać dowody, o ile mogły być one przedmiotem posiedzenia przeprowadzonego w celu wysłuchania obydwu stron (*débat contradictoire*).

#### **Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?**

Ofiara otrzyma następujące informacje:

na wniosek: na temat etapu, na jakim znajduje się postępowanie karne;

z urzędu: na temat terminu rozprawy, na której będzie rozstrzygana przedmiotowa sprawa;

na wniosek: na temat wszystkich prawomocnych orzeczeń w sprawie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego.

#### **Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?**

Po złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji składający otrzymuje nieodpłatnie odpis zawiadomienia bezzwłocznie lub w ciągu jednego miesiąca od dnia złożenia zawiadomienia. Osoba składająca zawiadomienie może również zwrócić się do sądu prowadzącego postępowanie o dokonanie określonych czynności procesowych.

Jeżeli osoba składająca zawiadomienie wytoczy powództwo adhezyjne, ma ona prawo do uzyskania dostępu do akt sprawy w biurze sędziego śledczego po pierwszym przesłuchaniu oskarżonego i przed każdą czynnością dochodzeniowo-śledczą, do której przeprowadzenia konieczna jest pomoc prawna.

Po zakończeniu postępowania sędzia śledczy przekazuje akta sprawy do prokuratury. Powód cywilny ma prawo wglądu do akt na co najmniej 8 dni roboczych przed rozpoznaniem sprawy przez izbę doradczą.

Powód cywilny lub osoba, która wykaże uzasadniony interes osobisty, ma prawo otrzymać odpis akt – z wyjątkiem zajętych dokumentów – w rozsądnym terminie przed wyznaczonym terminem rozprawy. W tym celu osoba ta musi złożyć wniosek do prokuratury.

Ostatnia aktualizacja: 08/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.